VNS 7/2022 vp
Suojeluasiantuntija Hanna Aho
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Ympäristövaliokunta 17.1.2023

Asia: VNS 7/2022 vp Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta

Luonnonsuojeluliitto kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua aiheista. Alla tiiviit vastauksemme osaan valiokuntalaisten kuulemisessa esittämiin kysymyksiin.

1. Millaisia seurauksia on sillä, jos Suomi ei saavuta kauden 2021-2025 velvoitteita?

Mikäli Suomi ei ota käyttöön nopeasti hiilinieluihin vaikuttavia keinoja, Luonnonvarakeskus arvioi, että EU:n nieluasetuksen alainen nieluvaje olisi noin **noin 50–80 miljoonaa CO_2- ekvivalenttitonnia** velvoitekaudella 2021-2025. Arviossa on otettu huomioon Suomelle asetuksessa myönnettyjen joustojen hyödyntäminen. Suomen on mahdollista korvata tätä vajetta ostamalla nieluyksiköiltä muilta jäsenmailta tai tehtävä vastaava määrä lisäpäästövähennyksiä taakanjakosektorilla. LULUCF-asetus ei sisällä mahdollisuutta siirtää nieluvajetta seuraavalle velvoitekaudelle 2026-2030, mutta taakanjakoasetus mahdollistaa. Tämä kuitenkin sisältää vajeen kertomisen 1,08:lla, jolloin velvoite lisäpäästövähennyksiksi kasvaisi entisestään. EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoite on sitova. Velvoitteiden rikkomisesta voi seurata myös rangaistusmenettely.

Olennaisinta ilmastopolitiikan kannalta on, ettei nieluasetuksen alainen hiilinieluvaje katoa minnekään, vaan ilmastotoimet on tehtävä.

2. Mikäli metsien hakkuutavat optimoidaan, onko nykyinen hakkuutaso sopiva hiilinieluvelvoitteissa pysymiseksi?

Hiilinieluvaje on noin 21 Mt vuonna 2035. Tämän paikkaaminen vaatii metsien osalta paitsi hakkuutapojen ja metsänhoitotoimien parantamista, myös hakkuutasojen vähentämistä.

Luonnonvarakeskuksen raporttissa listataan keinoja vahvistaa hiilinieluja noin 10 Mt edestä. Hakkuutapojen optimointi voisi raportin mukaan tuoda vuoteen 2035 seuraavat päästövähennykset/nielujen vahvistamisen (s. 89):
- taimikon hoito 0,31 Mt
- turvemaametsien maaperä 2,40 Mt

- tuhkalannoitus 0,28 Mt
- kangasmaiden maaperä 0,22 Mt

Vastaavasti hakkuiden alentaminen 1 miljoonalla kuutiolla tuottaa noin 1,5 Mt nieluhyödyn (runkopuuna 1,25 Mt vaikutus puuston nielussa). Luken raportissa ei ole arvioitu hakkuiden vähentämisen aiheuttamaa nieluhyötyä.

3. Onko realistista tuoda puuta muista maista? Millaiset olisivat tuonnin ilmastovaikutukset?

Puun tuonti Suomeen on vähentynyt viimeisen 15 vuoden aikana, mutta viime vuosina se on ollut hienoisessa nousussa. https://projects.luke.fi/bsrforest/wp-content/uploads/sites/40/2021/03/Puun-tuonti-Venajalta-2006_2020.pdf

Puun tuonnin loputtua Venäjältä tuonnin määrää ei ole korvautunut muita alueilta. Baltian ja Ruotsin tuontimäärät laskivat selvästi viime vuonna. Tammi-kesäkuussa puun tuonti Suomeen on vähentynyt 62 prosenttia. https://www.ptt.fi/ajankohtaista/ennuste-puun-kaytto-lisaantyy-ensi-vuonna-hakkuumaarat-nousevat-venalaisen-puun-korvaamiseksi.html

Tuonnin aiheuttama ilmastovaikutus ei ole suoraan verrannollinen Suomessa tapahtuviin hakkuisiin. Ilmastovaikutukseen vaikuttaa useampi tekijä pelkkien kuutioiden lisäksi. Mikäli hakkuukohde on turvemaalla, eikä maaperäpäästöjen vapautumista hillitä, päästöt ovat suuremmat kuin kivennäismailla. Myös kasvillisuusvyöhykkeellä on merkitystä.

Olennaista ilmastopolitiikan kannalta on se, että mikäli tuonti tapahtuu Venäjän sijaa toisesta EU-maasta, nämä maat ovat EU:n nieluasetuksen (LULUCF) piirissä. Tämä tarkoittaa sitä, että ainakin teoriassa hakkuiden aiheuttama hiilinielujen heikkeneminen tulee korvata nielujen vahvistamisena tai päästövähennyksillä muualla. EU:n ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta unionin sisäinen tuonti on siis sääntelyn piirissä. Venäjällä vastaavaa nielusääntelyä ei ole.

Lisätietoja

suojeluasiantuntija Hanna Aho, puh. 040 628 9495, hanna.aho@sll.fi